

ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Охарактеризовані питання просвітницької діяльності у сфері спортивної освіти та актуальні дослідницькі завдання розвитку здорового національного генофонду (поширення інформації про нові технології, сучасні методи спортивної підготовки та навчання студентів, комплексний підхід до вивчення інформаційних потреб дорослих, покращення інформаційної культури). Підкреслюється важливість ідеї популяризації фізичної культури і спорту в суспільстві та, зокрема, у вищих навчальних закладах, її подальший розвиток із використанням інноваційного та апробованого досвіду європейських країн.

Ключові слова: оздоровлення нації; освіта; розвиток; спорт; фізична культура.

Вступ. Важливою особливістю сучасних європейських підходів до розвитку національних систем освіти є увага до проблеми профілактики хвороб за допомогою поширення ідеї цінності фізичної культури й спорту викладачів та студентів вищих навчальних закладів. Це, передусім, залучення більшої кількості молоді, викладачів і співробітників на регулярне заняття фізичною культурою, спортом і туризмом, поширення в суспільстві ідеї здорового способу життя як серед молоді так і зрілих людей.

Саме тому просвітницька діяльність в сфері фізичної культури у європейських країнах – чітко організовано, фінансово забезпечена, технологічно підтримана цілеспрямована діяльність.

Мета статті – охарактеризувати проблему просвітницької діяльності в сфері неформальної освіти дорослих та важливість подальшої популяризації здорового способу життя і заняття спортом для студентів та викладачів ВНЗ України.

Проблемі розвитку просвітницької діяльності в європейських країнах активно приділяють увагу в своїх працях: П. Джарвіс (P. Jarvis), Й. Райшманн (J. Reischmann), П. Армстронг (P. Armstrong), В. Бах (W. Bax), В. Берeday (G. Bereday), М. Боукувалас (M. Boucouvalas), Д. Бойер (D. Boyer), Р. Брокер (R. Brockett), А. Брон (A. Bron), С. Брукфілд (S. Brookfield), Г. Конті (G. Conti), Р. Каффарелли (R. Caffarella), Т. Тойвіайнен (T. Toiviainen) та ін. Вони висвітлюють різноманітні аспекти проблеми та аналізують філософські підходи і розробляють та впроваджують концепції популяризації сфери освіти дорослих і, зокрема, спортивної та урізноманітнюють методологію наукового пошуку в цій сфері, використовують інноваційні педагогічні технології.

Просвітницька діяльність як методологічна проблема. Аналіз вітчизняної роботи в сфері неформальної освіти свідчить, що різноманітні аспекти просвітницької роботи у галузі фізичної культури та сфері спорту поки що не займають суттєве місце в діяльності сучасних вищих навчальних закладів, які спеціалізуються на питаннях не спортивного навчання та виховання. Мова йде про обґрунтування

процесу фізичного виховання студентів, управління процесом формування їх особистісних якостей, структуру та стан професійно-педагогічної мотивації студентів ВНЗ не спортивного профілю та проблему фізичного самовдосконалення особистості як напрям професійної самоосвіти та самовиховання.

Дана проблематика має суттєве значення для подальшого розвитку і стабільного громадянського суспільства в Україні, популяризації фізичної культури і спорту у вищих навчальних закладах повинна бути не стільки декларативною, скільки методологічно виваженою та конкретною, оскільки просвітницька діяльність у сфері фізичної культури і спорту не тільки є засобом зміцнення здоров'я молоді людини, її фізичного вдосконалення, а й шляхом підвищення соціальної активності та фахової продуктивності різноманітних верств населення держави (Акімов Д., 2001, с. 398).

Проблема системного підвищення рівня фізкультурно-оздоровчих послуг. Саме тому виникає питання про системне підвищення рівня фізкультурної освіти студентів, аспірантів, викладачів і співробітників ВНЗ не спортивного профілю, використання засобів фізичної культури в режимі праці та відпочинку, активізація позанавчальних форм фізкультурно-оздоровчої роботи.

Саме тому важливим механізмом вирішення цього завдання виступає систематичний моніторинг потреб, мотивів, інтересів студентів та викладачів, пов'язаних із інтересом до занять різноманітними видами спорту та фізичною культурою. Мова йде про аналіз психологічних бар'єрів людини, що стримують активну участь в цій діяльності, а також доступність для широкого кола педагогічних співробітників різноманітних спортивних та фізкультурно-оздоровчих послуг, які сприяють реалізації оздоровчих, рекреаційних функцій людини та поширення ідеї фізкультурно-оздоровчих послуг оздоровчої спортивної освіти дорослих, яка має на меті заохочування мобільності студентів і викладачів у сенсі самооздоровлення.

Досвід європейських країн в сфері оздоровчої спортивної освіти дорослих. Останні десятиріччя

відзначені активними теоретичними та практичними пошуками розвитку громадянського суспільства засобами безперервної освіти впродовж життя. Вивчення та узагальнення європейського досвіду та міждисциплінарних наукових пошуків у цій сфері дозволяє більш повно розкрити сутність проблеми оздоровлення нації в Україні засобами неформальної освіти дорослих, виявити нові тенденції і закономірності, зумовлені ідеєю оздоровчої спортивної освіти дорослих у світовому педагогічному просторі.

Соціально-економічні та соціокультурні зміни, що динамічно відбуваються у європейському регіоні, змушують кожну європейську країну конкретно дбати про свою конкурентоспроможність та приділяти увагу здоров'ю нації у контексті зростаючого безробіття, глобальної інформатизації суспільства, виникнення гострих загальнолюдських проблем, кризи культури й духовності (Bergevin P., 1967, с. 2).

Про це саме свідчать і дослідження, присвячені філософії сучасної освіти, перспективним шляхам її розвитку, процесу становлення нової парадигми освіти з урахуванням світового досвіду, спрямованої на всебічний аналіз глобальних та регіональних проблем освіти у контексті національних закономірностей та глобальної еволюції людської цивілізації та важливості забезпечення умов для повноцінного життя людини у суспільстві.

Сучасний стан фізичної підготовки молоді вітчизняними експертами оцінюється як критичний, оскільки лише незначний відсоток населення, як свідчать статистичні дані, залучено до занять фізичною культурою і спортом. Для порівняння, за даними дослідження Європейської комісії (2010 р.), скандинавські країни займають провідні позиції в Європі за рівнем фізичної активності людей і є одними із найбільш фізично активних країн світу (Adult education trends and issues in Europe, 2006, с. 23-35).

Саме тому, в контексті актуальних завдань формування нашого суспільства, потребує уваги проблема популяризації спортивної освіти дорослих. В національному контексті мова йде про: офіційне

визнання та суспільне значення неформальної спортивної освіти, прийняття відповідних документів, цінність системи неформальної спортивної освіти, право особистості на її отримання, її значення для існуючої системи освіти, важливість її подальшого розвитку, обґрунтування інноваційних засад теорії і практики оздоровлення населення держави. Напрями реалізації даної ідеї включають: спрямованість держави на гуманізацію всього освітнього процесу, який забезпечує особистісно-розвивальний характер професійної підготовки і ефективну самоорганізацію, самореалізацію та саморозвиток особистості (Андрущенко В., 2006, с. 322-328).

Серед актуальних дослідницьких завдань розвитку просвітницької роботи засобами спортивної освіти є: поширення інформації про сучасні технології самооздоровлення, методики спортивної підготовки та навчання й розвитку як студентів так і дорослих, виховання інформаційних потреб дорослих у сфері спорту, а також формування нового ставлення держави до проблеми спортивної освіти нації.

Висновки. Розвиток культури і духовності українського суспільства залежить безпосередньо від здоров'я нації, забезпечення конкурентної неформальної освіти та становлення України як сучасної європейської країни. Пріоритетною програмою гуманітарної політики є сприяння формуванню національної ідентичності, консолідації і розвитку української нації, утвердженню поваги в суспільстві до фізичної культури та спорту.

Саме тому виникає потреба у подальшому розвитку просвітницької діяльності та робота як на короткострокову, так і на довгострокову перспективу. Звідси необхідність відновлення престижу системи охорони здоров'я, фізичної культури та спорту, утвердження здорового способу життя, як основи генофонду народу України, становлення ефективної економіки на основі інноваційної моделі її розвитку і реалізації наукового потенціалу у сфері просвітницької діяльності.

Література

1. **Акімов Д.** Стабільне громадянське суспільство як чинник демократичного розвитку України / Д. Акімов // Суспільні реформи та становлення громадянського суспільства в Україні: матеріали наук.-практ. конф. / за ред. В. І. Лугового, В. М. Князева. – К., 2001. – Т. 2. – С. 397–399.
2. **Андрущенко В. П.** Організоване суспільство: Проблема організації та суспільної самоорганізації в період радикальних трансформацій в Україні на рубежі століть : досвід соціально-філософського аналізу / Віктор Андрущенко. – К. : Атлант ЮЕМСі, 2006. – 502 с.
3. **Давидова В. Д.** Шведська модель неформального навчання дорослих «народна освіта» / В. Д. Давидова // Педагогічний процес: теорія і практика: зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – К., 2006. – Вип. 1. – С. 28–37.
4. **Adult education trends and issues in Europe** / Brussels, European Association for Education of Adults, European Association for Education of Adults. – Brussels, 2006. – 73 p.
5. **Bergevin P. A.** Philosophy for Adult Education / P. Bergevin. – New York : The Seabury Press, 1967. – P. 3–5.

References

1. **Akimov, D.** (2001). Stable civil society as part of a democratic development of Ukraine. K. (in Ukrainian).

2. **Andrushhenko, V. P.** (2006). Organized society: The problem of social organization and self-organization in the period of radical transformation in Ukraine at the turn of the century: the experience of social and philosophical analysis. K.: Atlant YuEmSi (in Ukrainian).
3. **Davy`dova, V. D.** (2006). The Swedish model of informal adult learning «public education». K. (in Ukrainian).
4. **Adult education trends and issues in Europe** (2006). Brussels (in English).
5. **Bergevin, P. A.** (1967). New York : The Seabury Press (in English).

И. В. Фольварочный

ПРОСВЕТИТЕЛЬСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В ПОПУЛЯРИЗАЦИИ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ

Охарактеризованы вопросы просветительской деятельности в сфере спортивного образования и актуальные исследовательские задачи развития здорового национального генофонда (распространение информации о новых технологиях, современные методы спортивной подготовки и обучения студентов, комплексный подход к изучению информационных потребностей взрослых, улучшение информационной культуры). Подчеркивается важность идеи популяризации физической культуры и спорта в обществе и, в частности, в высших учебных заведениях, ее дальнейшее развитие с использованием инновационного и апробированного опыта европейских стран.

Ключевые слова: образование; оздоровление нации; развитие; спорт; физическая культура.

I. Folvarochnyi

PUBLICITY ACTIVITIES IN POPULARIZATION OF PHYSICAL EDUCATION

In the article were described historical and pedagogical aspects of the elucidative activity issue in the sphere of education. Actual research tasks of development of elucidative sporting education of adults are concretized in new information conditions (dissemination of information on new technologies, methods of sports training and education both students and adults, further scientific work on sport education issues as the basis of modern system of education and integrated approach to studying the information needs of adults, improving their informative literacy and informative culture, and also the formation of new ways of thinking of the prospective professionals in the sport education field).

Among the pending tasks of the educational research of the sports education development in the new information environment there are: dissemination of information on new technologies, methods of sports training and learning and development both students and adults, cultivation of educational needs of adults, increasing of the information literacy and information culture, and the formation of a new way of thinking of the future professionals in the field of Sports Education of Adults.

Issues of first priority are: building mutually beneficial cooperation relationships between educational programs developed by various higher education institutions involved in sports education and training of adults; coordination of all interested organizations at national and international levels, working out of legislation, required financial assistance, institutional structures, good governance system, quality criteria and other conditions for effective partnerships and lobbying the sports field, ascertaining the capabilities of the sharing research results, methodological approaches, effective, proven experience.

Key words: development; education; improvement of the nation; physical education; sports.

Рецензенти

Мандрик М. В. – д. істор. н., доц.,
Леко Б. А. – к. психол. н., доц.

Стаття надійшла до редакції 11.09.2014